

ז. העלה שלא על המזבח; לרבי יוסי פטור, ולרבי שמעון חייב, שאין צריך מזבח בבמה קטנה, כמו שמצינו במנוח.

הלכה כר' יוסי שאינו חייב אלא על המזבח, וגם אם בנהו אחר (עפ"י רמב"ם מעה"ק יט,א; זבח תודה. ע"ש).

קעת. אלו חיובים יש באיסורים דלהלן:

א. טהור שאכל קודש טמא.

ב. טמא שאכל את הטהור.

ג. טמא שאכל טמא.

א. טהור שאכל קודש טמא – חייב מלקות (והבשר אשר יגע בכל טמא – לא יאכל (ערמב"ם פסוה"מ יח,ב), אבל פטור מכרת (במזיד) ומחטאת (בשוגג).

ב. טמא שאכל את הטהור – עבר ב'לאו' (ע' מכות יד) וחייב כרת / חטאת (וטמאתו עליו, ונכרתה...).

ג. טמא שאכל טמא; לדברי חכמים חייב כרת בכל אופן. ולרבי יוסי, אם נטמא הבשר לפני שנטמא גופו – פטור, שאין איסור טומאת הגוף חל על איסור טומאת בשר, הגם שהוא איסור כולל. הלכה כחכמים.

קעט. האם הותרה הקרבה בבמה שלא על מזבח? האם המזבח שבבמה צריך קרן, כבש, ריבוע ויסוד?

כנזכר, לדברי רבי שמעון אין במה צריכה מזבח (ולר' יוסי – צריכה. מפרשים). קרן כבש וריבוע ויסוד מעכבים בבמה גדולה, אבל לא בבמה קטנה.

דף קט

קפ. א. אלו קדשים וחלקי קרבן כלולים באיסור העלאת חוץ?

ב. קרבנות פסולים, מה דינם לענין העלאת חוץ?

ג. מהו השיעור המנימלי לחיוב העלאת חוץ באימורין, במנחות, בנסכים ובקטורת?

ד. קדשים שהקריבם בפנים ונשתייר מהם דבר מועט, או שאבדו קודם הקטרתם ונשאר מהם מעט, והעלה את המשווייר בחוץ – מה דינו?

א. כל הקדשים העולים על המזבח להקטרה, כגון בשר עולה, אימורי שלמים, קטורת ולבונה קמצים ונסכים – חייבים עליהם משום העלאת חוץ, אחד קדשי קדשים ואחד קדשים קלים (אשר יעלה עלה או זבח... ואל פתח אהל מועד לא יביאנו...).

ב. כל שפסולו בקודש – המעלהו בחוץ חייב; כגון לן, יוצא, טמא, נשחט במחשבת-פסול, נזרק שלא במקומו. כיון שאם עלו על המזבח – המזבח מקבלם, הריזה בכלל לא יביאנו לעשות... שראוי ליעשות בפנים (כדפרש"י).

פסולים שאינם בקודש, כגון בעל-מום וכו' שאם עלו – ירדו, פטורים עליהם בחוץ (ואל פתח אהל מועד לא הביאו – בראוי לכך. ע"ע פרטים להלן קיא ולעיל קח).

התוס' בארו שפסול 'חסר' יוצא מן הכלל הזה, שאעפ"י שמתקבל בפנים – פטורים עליו בחוץ, כגון קומץ שנחסר.

ג. השיעורים המנימיים לחיוב העלאת חוץ:

באימורים; לסתם משנתנו, חייבים עליהם בכזית.

מנחות – בכזית. (הוא השיעור המנימלי לחלות שם 'הקטרה', כגון לענין מחשבת פסול. עתוס').

נסכים – שלשה לוגין. (הוא השיעור הקטן ביותר הראוי לניסוך היין בפנים. בניסוך המים שבחג – י"א שחייב גם בפחות, כדלהלן קי).

קטורת; הקטורת הנקטרת בכל יום, שיעור חיובה בחוץ הוא בכזית. הקטורת של יום הכפורים, לרבה ואביי ורב אשי: בכזית. ורבא: כמלא חפניו. (אפשר שכן פוסק הרמב"ם. ע' קרן אורה).

אלו דברי חכמים. רבי אליעזר אומר: קומץ לבונה וקטורת (הנפסלים בחסרון. רש"י) אין חייבים עליהם עד שיקריב את כולם. אבל בקטורת דהיכל מודה רבי אליעזר שחייב בכזית, שהוא השיעור הכשר למצוה. [ולדברי רבא, אם קבע את הכל בכלי אחד ונחסר כלשהו פוטר ר"א].

ד. קרבנות שהוקרבו בפנים ונשתייר מהן כזית, והעלוהו בחוץ – חייב. פחות מכזית – פטור.

אבדו או נשרפו לפני הקטרתם בפנים; אם לא נפסלו בכך, כגון אימורים או אברי עולה – המעלה כזית מהן בחוץ חייב. ויש דעות תנאים הפוטרות (כדלעיל קו. קה:). ואם נפסלו, כגון קומץ שנחסר חסרון כלשהו ולבונה שנחסרה מקורט או שנים (ע' מנחות יא) – פטור. (כן היא שיטת רש"י, ויש מפרשים בדרך אחרת). נחסרו אחר שיצאו מן העזרה – נסתפקו בגמרא (קי) האם חסרון דחוץ שמייה חסרון, או שמא כיון שכבר נפסל ביציאה מה לי חסר מה לי לא חסר.

קפא. א. כלפי אלו הלכות מצטרפים אימורים ובשר בכל הזבחים, וכלפי מה אינם מצטרפים אלא בעולה בלבד?

ב. קטורת יום הכיפורים שנחסרה, האם כשרה להקטרה?

ג. הקטורת הקרבה בכל יום שנחסרה, מהו שיעורה המנימלי הכשר להקטרה?

א. לענין חיוב האוכל קרבן שנתפגל, או נותר, או האוכל בטומאה – מצטרפים הבשר והאימורים בכל הזבחים.

לענין חיוב העלאת חוץ – אין בשר ואימורים מצטרפים אלא בעולה. אבל שלמים, היות ואינו חייב על העלאת הבשר, אינו מצטרף עם האימורים.

התוס' נקטו שדוקא בשר עם אימורין מצטרפים, אבל הסולת היין והשמן אינם מצטרפים עם

הזבח (גם הרמב"ם לא הזכיר צירוף אלו לענין מעלה בחוץ). ואולם רש"י (במעילה טו) ורע"ב (שם) סוברים שכולם מצטרפים זה עם זה לענין מעלה בחוץ.

שני קרבנות אינם מצטרפים לכזית (קרן אורה).

וכן לענין חלות מחשבת פיגול שחשב על חצי זית מזה וחצי זית מזה – אין מצטרפים אלא בעולה.

וכן לענין זבחים שאבדו לפני זריקת הדם ואין כזית מן הקרבן אלא בצירוף הבשר והאימורים – אין זורקים הדם לר' יהושע אלא בעולה בלבד, מפני שכולה כליל. ואם זרק – אין זריקתו וזריקה ואין חייבים על קרבן זה משום פיגול נותר וטמא.

ב. קטורת יום הכפורים מידתה 'מלא חפניו'. לדברי רבה, לתנא קמא דמתניתין אין השיעור לעיכובא. ולאביי ורבא – לעיכובא.

שמא אפילו לרבה שיעור זה מעכב, אך לא דוקא בבת אחת. וצ"ב.

ג. שיעור הקטורת שבכל יום לכתחילה, פרס בשחרית ופרס בין הערבים. שיעור זה אינו מעכב. והשיעור דלעיכובא – כזית.

א. רש"י כתב ששיעור פרס מדרבנן הוא. ויש אומרים מהלכה למשה מסיני. וכך נאמר בהלכה שאינו אלא לכתחילה (עפ"י משל"מ).

ב. הגם שהרמב"ם השמיט זאת, אפשר שסמך על מה שכתב שזר שהקטיר קטורת בהיכל – חייב בכזית (עפ"י זבח תודה. וע' חק נתן).

ואם קבע את שני חצאי הפרס בכלי, לדעת ר' אליעזר [אליבא דרבא] נקבע שיעורה כן, ואם נחסרה כל שהוא – נפסלה.

דף קי

קפב. הפעולות דלהלן, האם חייבים עליהן משום איסור 'חויץ'?

א. העלאות בשר עם אימורים מחוברים.

ב. העלאות מנחה שלא נקמצה; העלאות מנחה שנקמצה וחזר קומצה לתוכה.

ג. העלאות חצי מתיר, כגון הקטרת קומץ בלא לבונה, או לבונה ללא קומץ; הקטרת בוך אחד של לבונה מתוך השנים.

ד. זריקת מקצת דם הקרבן בחויץ, כגון מתנה אחת.

ה. ניסך מי החג בחויץ.

א. הקריב בשר עם אימורים – שנינו במשנה שהוא חייב. לשמואל מדובר כשהפכם באופן שהאימורים למטה ונוגעים במזבח, אבל בלאו הכי פטור משום שהבשר חוצץ בין האימורין למזבח. ולרב, אפילו לא הפכן חייב, שמין במינו אינו חוצץ. ורבי יוחנן העמיד כרבי שמעון המחייב מעלה בחויץ אף שלא על גבי מזבח, הלכך אין כאן ענין לחציצה.

הרמב"ם פסק מין במינו אינו חוצץ. ואפשר שגם ריו"ח מסכים כן לדינא.

ב. המקריב בחויץ מנחה שלא נקמצה – פטור, שאין זה ראוי לפנים. קמצה וחזר קומצה לתוכה, והקריבה בחויץ – חייב (שהקומץ אינו בטל בשיריים, ובפנים כגון זה כשר).

ג. הקריב קומץ ללא לבונה או לבונה בלא קומץ, או בוך אחד מתוך שנים – חייב, שאף הקטרת חצי מתיר נחשבת 'הקטרה'. ר' אליעזר פוטר עד שיקריב את השני. הקריב תחילה את האחד בפנים ואח"כ הקריב את השני בחויץ – חייב.

בספר שפת אמת צידד לרבי אלעזר האם מועיל לחייב כשיקריב את השני שלא בבת אחת עם הראשון.

ד. הזורק בחויץ מתנת דם אחת – חייב, ואפילו בחטאות הפנימיות שכל המתנות מעכבות, ואפילו לר"א הפוטר את המקטיר קומץ ללא לבונה – מפני שמתנה אחת מועילה עכ"פ שאם נשפך הדם, שוחט פר אחר ומתחיל במקום שפסק.